

Tvärvillkor 2019

Tvärvillkor är vissa regler som du måste följa för att få full utbetalning av dina stöd. Genom att följa tvärvillkoren bidrar du till att bevara jordbruksmarken i gott skick, förbättra den yttre miljön för människor och djur, minska smittspridning och få säkrare livsmedel.

Lagar och regler som redan finns

De flesta tvärvillkoren är inga nya regler, utan de finns redan i EU-förordningar eller genom att vi redan har implementerat EU-direktiv i svensk lagstiftning. Ett direktiv ska, med avseende på det resultat som ska uppnås, vara bindande för varje medlemsstat till vilken det är riktat. Det är dock upp till medlemsstaten att bestämma form och tillvägagångssätt för genomförandet.

Det innebär att ett tvärvillkor kan utgöras av nationell lagstiftning som Sverige har på plats för att uppnå syftet med det EU-direktiv som pekats ut som tvärvillkor. Inom vissa verksamhetsområden går den nationella lagstiftningen längre än vad direktivet kräver och kontrollen av tvärvillkoren ska då genomföras enbart utifrån vad som är tillräckligt för att uppnå syftet och ändamålet med respektive direktiv.

Alla lantbrukare i EU måste följa tvärvillkoren. Tänk på att tvärvillkoren gäller för all jordbruksmark som du har, oavsett om du söker stöd för marken eller inte.

De flesta stöd berörs

Om du inte följer tvärvillkoren kan du få avdrag på de här stöden:

- gårdsstöd
- förgröningsstöd
- nötkreatursstöd
- stöd till unga jordbrukare
- miljöersättningar
- ersättning för ekologisk produktion och omställning till ekologisk produktion
- kompensationsstöd
- ersättning för extra djuromsorg för får och saggor
- ersättning för utökad klövhälsovård för mjölkkor

Förutom tvärvillkoren finns det särskilda villkor för varje stöd, som du också måste följa för att få full utbetalning.

Du som har sökt stöd ansvarar för att tvärvillkoren följs hela året

Det är du som har sökt stödet som har ansvar för att tvärvillkoren följs i din jordbruksverksamhet och på all din jordbruksmark. Det gäller även om arbetsuppgifterna utförs av någon annan, till exempel en maskinstation. Tänk på att du ansvarar för att tvärvillkoren följs under hela stödåret.

Miljöhousesyn – en hjälp för att ta reda på vilka tvärvillkor som gäller dig

Vilka tvärvillkor som gäller för just ditt företag tar du enkelt reda på med hjälp av tjänsten Miljöhousesyn. Miljöhousesyn är framtagen av LRF i samarbete med Jordbruksverket och andra berörda myndigheter.

Miljöhousesyn innehåller alla regler som ett jordbruksföretag måste följa inom områdena:

- allmänna gårdskrav
- växtodling
- djurhållning
- arbetsmiljö.

Miljöhousesyn innehåller också tvärvillkoren om hur du ska sköta din jordbruksmark och vissa regler inom arbetsmiljö. Eftersom tjänsten är heltäckande på de områden som anges ovan, så kan du känna dig trygg med att du inte missar något. Det är tydligt markerat vilka regler som är tvärvillkor.

Du får en checklista med regler som gäller just ditt företag

I Miljöhousesyn anger du var i landet din gård ligger, hur mycket jordbruksmark och hur många djur av olika slag du har. Sedan får du en checklista med alla regler som gäller för just ditt företag. Du kan se alla tvärvillkor som du berörs av i en särskild lista, om du vill det. Med hjälp av listan kan du själv gå igenom din gård och tänka efter om du redan uppfyller alla reglerna eller om det finns brister som du behöver åtgärda.

Du kan ladda ner Miljöhousesyn som broschyr om du hellre vill det.

Rådgivning om tvärvillkor

Du som är lantbrukare kan köpa rådgivning om tvärvillkor. Rådgivningen är subventionerad och du betalar bara 30 procent av kostnaden. Resten bekostas av pengar från landsbygdsprogrammet.

En rådgivare kommer ut till din gård och går igenom de tvärvillkor som är aktuella för din gård och ger råd om hur du ska rätta till eventuella brister.

Undvik de vanligaste felen

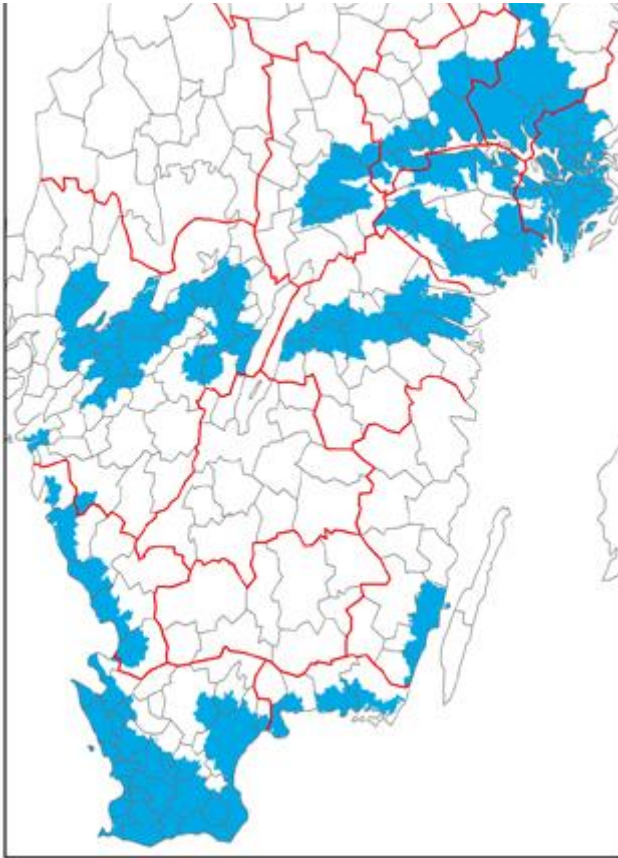
En del lantbrukare har fått avdrag på sina stöd på grund av brister som kunde ha åtgärdats ganska enkelt. Tänk på det här för att undvika de vanligaste felen:

- Rapportera händelser som gäller dina nötkreatur till CDB inom 7 dagar. Du riskerar att få tvärvillkorsavdrag på dina stöd om du rapporterar till CDB för sent.
- Följ reglerna för djurmärkning och beställ ersättningsbrickor direkt när du märker att ditt djur tappat en bricka.
- Följ reglerna för hur du ska sköta dina djur och hur du ska utforma dina djurstallar.
- Om du är foderföretagare ska din anläggning vara registrerad, eller om så krävs, godkänd.

Tvärvillkorselement

För dig som har jordbruksmark i område med tvärvillkorselement (tidigare kallat stödområde 9) gäller att du måste följa tvärvillkoren för vissa landskapselement. De här landskapselementen kallas för tvärvillkorselement.

Områden med tvärvillkorselement finns i slättbygderna i södra Sverige.

Karta över områden med tvärvillkorselement, blåmarkerade.

Det här är tvärvillkorselement

- Småvatten som är helt omgivna av åkermark. Småvattnet ska vara en vattensamling som är mindre än 1 000 kvadratmeter, inklusive slänten som finns runt om. Det ska finnas en vattenspegel hela året eller så ska markytan vara fuktig. Tänk på att du inte får tippa skrot eller liknande i småvattnet.
- Stora lövträd som står ensamma på en åker och har en krona som är minst 5 meter bred. De här träden brukar kallas solitärträd. Trädet ska stå minst 10 meter från kanten på åkern eller från ett annat tvärvillkorselement. Tänk på att det ska finnas en skyddszon runt trädet som är minst 2 meter bred, mätt från trädets stam, där du inte får jordbearbeta.
- Öppna diken som är anlagda och som ligger på en åker eller mellan två åkrar som ligger intill varandra. Diket ska i sin helhet vara minst 0,5 meter brett mätt vid släntkanten och minst 0,3 meter djupt i snitt. Om diket ligger intill en

betesmark, skog eller tomtmark räknas det inte. För att det ska räknas som att åkrarna ligger intill varandra ska avståndet från dikets mittlinje i snitt vara maximalt 5 meter till båda åkerkanterna.

- Stenmurar som ligger på en åker eller mellan två åkrar som ligger intill varandra. Muren ska ursprungligen vara upplagd med huvudsakligen flera skikt sten. Om stenmuren ligger intill en betesmark, skog eller tomtmark räknas den inte. För att det ska räknas som att åkrarna ligger intill varandra ska avståndet från stenmurens mittlinje i snitt vara maximalt 5 meter till båda åkerkanterna. När det gäller stenmurar är det ganska vanligt att dessa blivit täckta av sten från åkern. Är det så, ska de ändå betraktas som stenmurar oavsett om man ser rester av ursprunglig stenmur eller bara tippad sten.

Kontrollera tvärvillkorselementen i SAM Internet

Om du har mark i ett område med tvärvillkorselement så finns det en meny i SAM Internet som heter Tvärvillkorselement. Den finns under Karta och skiften. Där finns dina tvärvillkorselement inritade.

Om det är något som du inte tycker stämmer kan du tala om det för oss. Det gör du i SAM Internet.

Så här ändrar du tvärvillkorselement som är fel

Om det är något som är fel så ska du klicka på tvärvillkorselementet i SAM Internet och skriva vad det är som är fel. Det ska du göra om vi till exempel har ritat in en stenmur på kartan men i verkligheten är det en häck.

Om du har tvärvillkorselement som du saknar på kartan ska du välja menyn Tvärvillkorselement och sedan Lägg till tvärvillkorselement. Därefter ska du klicka på det ställe i kartan där tvärvillkorselementet ligger och tala om vilken typ av tvärvillkorselement det är.

Söka stöd för mark med tvärvillkorselement

Den mark där tvärvillkorselementen finns kan du söka jordbrukarstöd för.

Om en stenmur eller ett dike ligger 5 meter eller närmare från kanten på åkern kan du få stöd för den marken. Du kan få stöd för marken fram till dikets eller stenmurens mitt. Om arealen blir större på ett block på grund av att det finns ett tvärvillkorselement på blocket så kan du exempelvis söka gårdsstöd och miljöersättning för den utökade arealen.

Du behöver gå igenom de här stegen när du ska söka stöd för marken där tvärvillkorselementet finns:

1. Behöver blocket ändras?

I de flesta fall har Jordbruksverket redan ändrat blocket om det behövdes när vi ritade in tvärvillkorselementet. Om blocket inte stämmer så ska du föreslå att blocket ska ändras. Om du har ritat in ett tvärvillkorselement på egen hand kan det också vara aktuellt att ändra blocket.

2. Rita ett skifte på den mark som du söker stöd för

- Om du har ett åtagande för miljöersättningar som inte är knutet till ett särskilt block, räcker det att du ändrar skiftet på blocket så att tvärvillkorselementet ingår i skiftet för att arealen ska komma med.
- Om du ska söka stöd för mark mellan kanten på åkern och ett dike eller en stenmur, ska du ändra ditt skifte så gränsen går i dikets eller stenmurens mitt.
- Om du har skyddszoner i anslutning till ett öppet dike så kan du inte söka miljöersättning för skyddszoner för diket.
- Om du har skyddszoner i anslutning till ett öppet dike och du har ett åtagande för miljöersättning för blocket som ligger innanför skyddszonen så måste du rita in ett eget skifte mellan skyddszonen och dikets mitt. Det nya skiftet ska ha samma grödkod som skiftet innanför skyddszonen.

Kontroller och avdrag

Om du inte följer tvärvillkoren kan länsstyrelsen göra avdrag på dina stöd. Länsstyrelsen kontrollerar alla tvärvillkor hos en viss andel av dem som söker stöd. Det är inte alltid du får veta i förväg att du ska få en kontroll. Om du har både växtodling och djurhållning kan det vara olika kontrollanter som tittar på olika tvärvillkor vid olika tillfällen under året.

Om Livsmedelsverket, Jordbruksverket eller kommunen upptäcker att du inte har följt tvärvillkor inom de områden som de ansvarar för kan de rapportera felen till länsstyrelsen.

Om länsstyrelsen ser att du inte har följt en svensk regel, som ställer högre krav på dig än motsvarande EU-regel, är det ändå enligt EU-nivån du bedöms när det gäller

tvärvillkoren. Det kan innebära att du måste åtgärda vissa brister för att nå upp till de svenska kraven, men att du ändå slipper avdrag på stöden.

Lantbrukare som har haft kontroll på sin gård får ett brev hem efteråt. Brevet heter Meddelande om kontrollresultat. I brevet finns information om eventuella tvärvillkorsfel som upptäckts vid kontrollen.

Force majeure och oförutsedda händelser

Om du inte kan följa tvärvillkoren på grund av händelser utanför din kontroll, kan du slippa tvärvillkorsavdrag genom att hänvisa till force majeure eller oförutsedda händelser.

Exempel på force majeure och oförutsedda händelser är

- stödmottagarens död
- långvarig arbetsförmåga hos stödmottagaren
- en allvarlig naturkatastrof som i stor omfattning påverkar jordbruksföretaget
- oavsiktlig förstörelse av byggnaderna för djur på jordbruksföretaget
- en epizooti eller en växtsjukdom som drabbar hela eller en del av stödmottagarens djurbesättning respektive grödor
- expropriation av hela eller en stor del av jordbruksföretaget, om denna inte kunde förutses den dag då ansökan lämnades in.

Om du vill hävda force majeure eller oförutsedda händelser måste du göra det skriftligen till länsstyrelsen och förklara varför du inte kan uppfylla tvärvillkoren. Anmälan ska du göra inom 15 arbetsdagar från den dag då du har möjlighet att göra det.

När det gäller torkan sommaren 2018 kan det innebära att det är först i år som du konstaterar att exempelvis grovfodret inte kommer att räcka till följd av torkan. I så fall kan de 15 arbetsdagarna räknas från den dag då du konstaterar att du inte kommer att kunna uppfylla tvärvillkoren 2019. Du ska därför inte anmäla force majeure eller exceptionella omständigheter i förebyggande syfte eller för säkerhets skull, utan det är först när du konstaterar att du inte kommer att uppfylla tvärvillkoren som det är aktuellt.

Det är viktigt att du har anmält force majeure eller oförutsedda händelser senast innan kontroll, eller när det är aktuellt, innan föranmälan om kontroll. Utifrån de anmälningar som skickats in bedömer länsstyrelsen från fall till fall om felet kan kopplas till exempel till torkan eller värmen och länsstyrelsen kan alltså inte göra någon generell bedömning.

Bestämmelser om tvärvillkor

Bestämmelserna om vad som är tvärvillkor finns i bilaga II till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1306/2013 av den 7 december 2013 om finansiering, förvaltning och övervakning av den gemensamma jordbrukspolitiken.

Bestämmelserna är uppdelade i så kallade verksamhetskrav och normer.

För att en överträdelse av tvärvillkoren ska kunna konstateras krävs det att överträdelsen skett inom jordbrukarens jordbruksverksamhet.

Om avvikelsen skett i en våtmark, i ett dike, på en väg mellan två åkrar, på mark direkt angränsande till en produktionsenhet eller liknande och avvikelsen skett när lantbrukaren gjort något som har koppling till lantbrukarens normala jordbruksverksamhet anser vi att avvikelsen har skett inom jordbrukarens jordbruksverksamhet.

Jordbruksverksamheten definieras i artikel 4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1307/2013 av den 17 december 2013 om regler för direktstöd för jordbrukare.

Miljö, klimatförändring och god jordbrukshävd

Växtnäring

Lagring och spridning av gödsel samt höst- och vinterbevuxen mark inom känsligt område

- Förordning (1998:915) om miljöhänsyn i jordbruket, 6, 7, 11 §§
- Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring, 4 §, 4 a-b §§, 6-14 §§, 17-19 §§, 19 a-b §§, 20 §, 23-23 c §, 24-26 c §§, 28 a-d §§, 29-34 §§, 36 §

Vilda fåglar/Habitat

- Miljöbalken (1998:808), 7 kap. 28-29 §§
- Artskyddsförordningen (2007:845)
- Rådets direktiv 79/409/EEG av den 2 april 1979 om bevarande av vilda fåglar

Normer

- Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2014:41) om direktstöd, 10-16 §§

Folkhälsa, djurhälsa och växtskydd

Livsmedel

- Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 852/2004 av den 29 april 2004 om livsmedelshygien: bilaga I del All punkterna 4 g, 4 h, 4 j, 7, 5 f, 5 h, 8 b, 8 d, 8 e, 9 a, 9 c
- Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 853/2004 av den 29 april 2004 om fastställande av särskilda hygienregler för livsmedel av animaliskt ursprung: bilaga III, avsnitt IX, kapitel I, punkt 1 b–1 e, bilaga III, avsnitt IX, kapitel II A, punkt 1-4, bilaga III, avsnitt IX, kapitel II B, punkt 1 a, 1 d, 2 och 4, bilaga III, avsnitt X, kapitel I, punkt 1
- Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 178/2002 av den 28 januari 2002, om allmänna principer och krav för livsmedelslagstiftningen, om inrättande av Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet och om förfaranden i frågor som gäller livsmedelssäkerhet: artikel 18 och 19 i förordning (EG) nr 178/2002
- Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 852/2004 av den 29 april 2004 om livsmedelshygien, bilaga I del A punkt 4 h avser smittskydd

Foder

- Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 183/2005 av den 12 januari 2005 om fastställande av krav för foderhygien, artikel 5. i kombination med bilaga I del A avsnitt I.4 e) i samma förordning, artikel 5. i kombination med bilaga I del A avsnitt I.4 g) i samma förordning, artikel 5.5 i kombination med bilaga III punkten 1 i samma förordning, artikel 5.5 i kombination med bilaga III punkten 2 i samma förordning, artikel 5.6, artikel 5.1 i kombination med bilaga I del A avsnitt II.2 a) i samma förordning, artikel 5.1 i kombination med bilaga I del A avsnitt II.2 b) i samma förordning, artikel 5.1 i kombination med bilaga I del A avsnitt II.2 e) i samma förordning
- Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 178/2002 av den 28 januari 2002, om allmänna principer och krav för livsmedelslagstiftningen, om

inrättande av Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet och om förfaranden i frågor som gäller livsmedelssäkerhet: artikel 18.2, 18.3 och 18.4

- Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 852/2004 av den 29 april 2004 om livsmedelshygien, bilaga I del A punkt 8a; 8. Livsmedelsföretagare som föder upp djur eller som producerar primärprodukter av animaliskt ursprung skall föra journal över i synnerhet följande uppgifter: a) uppgifter om art och ursprung i fråga om foder som ges till djuren. Bilaga I del A punkt 4j i förordning (EG) nr 852/2004: Med "tillämplig lagstiftning" avses i detta fall bland annat artikel 3.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1831/2003 av den 22 september 2003 om fodertillsatser
- Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 999/2001 om fastställande av bestämmelser för förebyggande, kontroll och utrotning av vissa typer av transmissibel spongiform encefalopati, kapitel III artikel 7.1, Kapitel III artikel 7.3 i förordning (EG) i kombination med bilaga IV punkt 2, Bilaga IV kapitel I: Utvidgning av det förbud som föreskrivs i artikel 7.1, Bilaga IV kapitel II-IV: Undantag från de förbud som föreskrivs i artikel 7.1 och 7.2 och särskilda villkor för tillämpningen av sådana undantag
- Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 767/2009 av den 13 juli 2009 om utsläppande på marknaden och användning av foder, artiklar 14-17

Hormoner

- Rådets direktiv 96/22/EG om förbud mot användning av vissa ämnen med hormonell och tyreostatisk verkan samt av β -agonister vid animalieproduktion, artiklar 3-5, 7
- Statens jordbruksverks föreskrifter om läkemedel och läkemedelsanvändning (SJVFS 2013:42) (ändrad genom SJVFS 2017:17) 2 Kap. 12-21 §§

Märkning och registrering av djur

- Kommissionens förordning (EG) nr 1082/2003 av den 23 juni 2003 om närmare föreskrifter för tillämpningen av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1760/2000 när det gäller miniminivån för de kontroller som skall genomföras inom ramen för systemet för identifiering och registrering av nötkreatur
- Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1760/2000 av den 17 juli 2000 om upprättande av ett system för identifiering och registrering av nötkreatur samt märkning av nötkött och nötköttsprodukter och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 820/97
- Kommissionens förordning (EG) nr 911/2004 av den 29 april 2004 om genomförande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1760/2000 beträffande öronbrickor, pass och register på anläggningarna
- Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2007:12) om märkning och registrering av nötkreatur: 8-11 §§, 15 §, 19 §, 21 och 25 §
- Rådets förordning (EG) nr 21/2004 av den 17 december 2003 om upprättande av ett system för identifiering och registrering av får och getter och om ändring av förordning (EG) nr 1782/2003 samt direktiven 92/102/EEG och 64/432/EEG
- Kommissionens förordning (EG) nr 1505/2006 av den 11 oktober 2006 om genomförande av rådets förordning (EG) nr 21/2004 när det gäller miniminivån för de kontroller som skall utföras för identifiering av får och getter
- Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2007:14) om märkning och registrering av får och getter: 10-12 §§ och 16 §
- Rådets direktiv 2008/71/EG av den 15 juli 2008 om identifikation och registrering av svin
- Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2007:13) om märkning och registrering av svin: 11-13 §§ och 17 §

Anmälan och förebyggande av TSE-sjukdomar hos djur

- Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 999/2001 av den 22 maj 2001 om fastställande av bestämmelser för förebyggande, kontroll och utrotning av vissa typer av transmissibel spongiform encefalopati artikel 7.1, 11-13 och 15 samt tillhörande bilagor

Växtskydd

- Europaparlamentets och rådets förordning om utsläppande av växtskyddsmedel på marknaden (EG 1107/2009), artikel 55 och 31

Djurskydd

- Rådets direktiv 98/58/EG av den 20 juli 1998 om skydd av animalieproduktionens djur, artikel 4, punkterna 1-21 i bilagan
- Rådets direktiv 2008/119/EG av den 18 december 2008 om fastställande av lägsta djurskyddskrav för kalvar artikel 3 och 4 punkt 1-15 i bilaga I
- Rådets direktiv 2008/120/EG av den 18 december 2008 om fastställande av lägsta djurskyddskrav vid svinhållning artikel 3 och 4, kapitel I och II i bilaga 1
- Djurskyddslagen (1988:534) (upphör att gälla 1 april 2019)
- Djurskyddslagen (2018:1192) (gäller från och med 1 april 2019)
- Djurskyddsförordningen (1988:539) (upphör att gälla 1 april 2019)
- Djurskyddsförordningen (2019:66) (gäller från och med 1 april 2019)
- Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:18) om nötkreaturshållning inom lantbruket m.m. (L104)
- Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:20) om grishållning inom lantbruket m.m. (L106)
- Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:21) om fårållning inom lantbruket m.m. (L107)
- Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:22) om gethållning inom lantbruket m.m. (L109)

- Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:24) om kaninhållning inom lantbruket m.m. (L112)
- Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:5) om hållande av strutsfåglar (L10)
- Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:23) om fjäderfåhållning inom lantbruket m.m. (L111)
- Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:16) om uppfödning och hållande av pälsdjur (L103)
- Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:30) om hållande av dovhjort och kronhjort i viltägn (L110)
- Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd om hästhållning (SJVFS 2018:49, L101) (gäller från och med 1 mars 2019)
- Djurskyddsmyndighetens föreskrifter och allmänna råd om hästhållning (DFS 2007:6, L101) (upphör att gälla 1 mars 2019)
- Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2019:25) skyldigheter för djurhållare och för personal inom djurens hälso- och sjukvård (D8/L41)
- Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS2019:32) om läkemedel och läkemedelsanvändning. (D9)
- Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2019:31) om avelsarbete (L115)